

MÜMİNİN KUVVETİ VE TAKDİRE RAZI OLMAK

Eûzubillahimineşşeytânirracîm
Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âkibetü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn.

İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâle;

«الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ. اِحْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ، وَلَا تَعْجِزْ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنْ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ»

el-Mü'minü'l-kaviyyü...

a. Mü'minlerin Farklı Sınıfları

Mü'min üç sınıf üzerindedir; birisi çok olgun, kâmil diyoruz, üst tabaka; altı var, orta tabaka; altı var, aşağı tabaka. Üst taraf-takine kavî ismini veriyorlar.

el-Mü'minü'l-kaviyyü. "Kâmil, her cihette olmuş."

Burada da kavîden murad vücûdu iri, gücü kuvveti yerinde demek değil, imanı kavî.

Nasıl olur imanı kavî?

Lâ yeltefitü ile'l-esbâbi. "Esbâb, sebeplere iltifat etmez."

Müsebbibü'l-esbâb olan Hazreti Allah'a bağlanmıştır, sebep ikinci derecede kalır. Mü'min-i kavî sebebe iltifat etmez çünkü imanı kavîdir. Kavî olduğu için bir sebebe iltifat etmez. Bilir ki Cenâb-ı Hak benim rızkımı verecek, muhtaç olduğum şeyleri de verecek.

Ben anamın karnındayken benim neyden haberim vardı?

Hiçbir şeyden haberim yoktu. Fakat bak, beni ne güzel şekilde meydana koydu. Binâenaleyh o anamın karnındayken kap-

karanlık yerde, Őu güzel sıfatlarla beni teĥiz edip Őu âleme çıkaran Allahu *celle ve alâ* elbette benim her Őeyime benim vekilim ve kefilimdir. Bu vekâlet ve kefâleti O'na verdi miydi artık onun için korku yoktur tabii.

“Bu kavî mümin.” *Hayrun.* “Bunlar hayırlıdır.” *Ve ehabb ilallahi mine'l-mmini'd-daîfi.* “Bir de zayıf mümin var tabii, kumlar gibi mesela, zayıf ama Cenâb-ı Hakk'a bunlardan o kavîler daha sevgilidir.”

[Kavî mümin] O'na daha güzel baėlanmıŐ, öteki esbâba bağlanmadan iŐ yapamıyor. Her Őeyi programı dahilinde yapmaya alıŐıyor. Esbaplı iŐ. Ama;

Ve fî küllin hayrun. “O kavî de o zayıf da hayırlıdır.”

Birisi hayırlı da birisi hayırsız demek değil, ikisi de hayırlıdır. Onun da yeri var onun da yeri var. Kavî olmakla zayıfa hâkim değildir. Onun için Müslümanlığın kâidelerinden birisi, [büyüğüyle küçüğü hep birdir, müsâvîdir.] Birisi mesela padiŐahtır; büyük adam o, milletin başına reisi olmuş, kocaman adam. Tabii onun kıymet-i dnyevisi var.

Öteki de mesela farz edelim ki çobandır, köyün çobanı. Fakat o köyün çobanı ile o padişah arasında Müslümanlık açısından hiç fark yoktur. Camiye geldi miydi o da benimle beraber duracak yan yana. O padişaktır bunu biraz öne koyalım, bu fakirdir bu da geriye gitsin, öyle şey yok. Büyüğüyle küçüğü hep birdir, müsâvi. İmanları dolayısıyla her ikisinde de hayır vardır. Öyleyse;

İhrıs alâ mâ yenfe'uke. "Gerek dünyanda gerek âhiretinde sana fayda verecek şeyler nelerse, sen onlara harîs ol."

Harîs ol, onları yapmaya ve ele geçirmeye çalış. Bununla beraber: *Veste'in billâhi.*

Mesela, kendine menfaat verecek şeyler için teşebbüse geçeceksin ama bu teşebbüse senin gücün, kuvvetin, bilgin de yetmez, hiçbir şeyin yetmez. Onun için;

Veste'in billâhi. "Allahu Teâlâ'dan yardım istemek mecburiyetindeyiz."

Kim olursa olsun, ne kadar büyük olursan ol. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Cenâb-ı Hakk'ın en büyük sevgili kulu, insanların, beşerin içerisinde ondan daha

büyüğü yok ya! [Böyle olmasına rağmen bak] o diyor;

Allahümme innî daîfün. “Yâ Rabbi! Ben zayıfım, âcizim, bîçâreyim.” *Fe-kavvi fî tâ’atike bedenî.* “Benim bedenimi senin tâatin yollarında kuvvetlendir. Sen o kuvveti bana vermezsen ben sana ibadet edemem ki!”

İstiâne ediyor. İstiâne Allah'tan olur, başkasından istiâne olmaz. İstiâne edeceğimiz herkes bizim gibi mahlûktur. Mahlûk demek “âciz” demektir. Her âcize dayanmak her âcizden yardım istemek yanlış bir iştir. Yardım isteyeceğin kimse öyle bir kuvvet sahibi olacak ki aczi olmasın! Aczi olmayan Allah'tır. Diğerleri hepsi âciz, hepsi bizim gibi ölüme mahkûm insanlar.

Onun için;

Veste'in billâhi. “Yardıma yalnız Allah'tan iste!”

Onun için geceleri kalkıp yalvarma, [gerek] ibadetlerimiz de gerek sâir zamanlarımız da işlerimiz için, herhangi bir dünyevî ve uhrevî işlerimiz için, “Yâ Rabbi! Bana bu işte sen kolaylık ver, bana yardım eyle, benim muvaffakiyetimi ihsan eyle!” [diye] çeşitli,

içimizden gelen duaları [bildiğimiz] dilimizle [yapabiliriz.] Mutlaka Arapça bilmek, söylemek icap etmez, dilimizle Cenâb-ı Hakk'a yalvarıp, yardım istemek vazifelerimizin başında geliyor.

Ve lâ ta'ciz. Ta'cez de okumuşlar, her ikisi de câiz. "Sen bu hususta acizlik yapma, âcizlik gösterme."

Allah'a sığınmada ve Allah'tan yardım istemede âcizlik yapma sakın! Çünkü bir el açacaksın, içinden gelen bir dilinle Allahu Teâlâ'ya sığınıp yardım isteyeceksin. Bunda bir külfet yok, yani külfetsiz bir iş. Bu külfetsiz işte de sakın âcizlik yapıp da, "Eee, ne yapayım bu işler olmuyor!" deme. Teşebbüs et, teşebbüs ettikten sonra Allahu Teâlâ'dan yardım iste ve bunda âcizlik yapıp da, "Bu iş olmayacak!" deme. "Bu iş olmayacak!" diye o işi yarım bırakma.

Çok güzel bir derstir bu.

Ve in esâbeke şey'ün.

Şey kelimesi nekre olarak vâki olmuştur, bütün eşyaya şâmildir; iyiliğe de şâmildir kötülüğe de şâmildir. Gerek iyilikten veya kötülükten, yani gerek lehinde gerek aley-

hinde bir vak'a senin üzerine isabet ederse...

“Birşeyden zarar görürsen, bir vak’adan bir hadiseden zarar görürsen, ister lehinde fayda gör ister zarar gör, bu zaman.” *Fe-lâ tekul*. “Sakın deme.” *Lev ennî fe’altü kâne kezâ ve kezâ*. “Ah! Ben oraya gitmeseydim, ben oraya gitmeseydim bu iş benim başıma gelmeyecekti.”

Buna benzer [sözler.] Ben bu işi yapmasaydım bu iş benim başıma gelmeyecekti. Şöyle olmasaydı [şöyle olmayacaktı...] *Levli* kelime, bunu sakın deme!

E demeden oluyor mu ya?

Bizim başımıza böyle bir şey geldi miydi hemen o *lev*'i koyarız oraya, “Ah yapmasaydık, etmeseydik, demeseydik...” kelimelerini söyleyiveririz.

Ama ne olur?

Lev ennî fe’altü kâne kezâ ve kezâ. “Yapmasaydım şöyle şöyle olurdu veya olmazdı.” *Lâkin kul*. “Lakin senin [vazifen], insana, müslümana düşen vazife.” *Kul*. “De ki.” *Kadderallahü*. “Bu Allah'ın takdiri.”

Takdîr-i ilâhî ile olur. Ne gibi bir hadise oluyorsa olsun. Her hadise takdîr-i ilâhînin

dışında katiyen olamaz. Onun için şârih şuraya demiş ki;

Fe-inne'l-garada ya'nî enne külle vâhidin mine'l-eşyâi min indillahi. “Hiç bir şey yok ki Allahu Teâlâ'nın izni olmadan o iş olsun.” *Lâ yeteharrakü zerratün illâ bi-iznillahi.* “Hiçbir zerre yoktur ki Allahu Teâlâ'nın izni olmadıkça yer değiştirsin.”

Ağacın yaprağının sallanması, yerdeki tozun kımıldaması, uçması ve sâir ne gibi şeyler varsa; rüzgarların gelmesi, fırtınaların kopması, hareketlerin olması, neler olacaksa, vesaire ne gibi eşyalar varsa hep bunlar Allahu Teâlâ'nın takdirinin dışında değildir. Kendi kendine olmuş değildir, mukadderâtı ilâhîyenin iktizâsı ve icâbıdır. Mesela bugün tabiatçılar hareketlere birçok sebepler göstererekten, şu, şu şu hadiselerden dolayı işte filan yerde de deprem oldu, filan yerde şöyle oldu, böyle oldu derler ama bunlar takdîrât-ı ilâhîyenin dışında değil. Allah öyle takdir etmiş, bunu da ona sebep kılmış; o patlayacak, o kopacak, bu düşecek, bu yıkılacak, o hadise olacak

Ve izâ kâne'l-emru kezâlik. “İş madem ki böyle olunca Allahu Teâlâ'nın takdiriyle

oluyor.” *Fe’l-vâcibü ale’l-abdi*. “O zaman kula vacib olan nedir?” *er-Rıdâ bi’l-kaderi*. “Allahu Teâlâ’nın takdirine razı olmak düşer beşere.”

İstersen razı olma! Elinden ne gelir yani?
Takdire razı olmazsan ne gelir elinden?
Hiçbir şey gelmez.

Takdire razı olursan rahat edersin, üzülmezsin, vesveselere, çeşit çeşit düşüncelere, intiharlara, felaketlere yol kalmaz. Bu kadar.

Fe’l-vâcibü ale’l-abdi er-rıdâ bi’l-kaderi. “İnsanın zihnine gelen vesveseleri kesmenin en kolay yolu, Allahu Teâlâ’nın takdirine rızadır.” *Fe-inne lev*. “Şu eğer gitmeseydim, yapmasaydım tâbiri ki.” *Teftehu amele’ş-şeytâni*. “Şeytanın yolunu açar.”

Şeytanın yolunu açar, şeytan artık senin içine girip seni envai çeşit vesveselerle yoldan çıkarmaya, baştan çıkarmaya, seni perişan etmeye yol bulur. Ama, “Allah’ımın takdiri.” dedin miydi hepsinden kurtulursun vesselam.

Bu, Ahmed b. Hanbel, Müslim ve Neseî hazretlerinin Ebû Hüreyre hazretlerinden rivayetleridir.

İkinci hadis;

«الْمُؤْمِنُ يَغَارُ، وَاللَّهُ أَشَدُّ غَيْرًا»

el-Mü'minü yeğâru vallâhu eşeddü ğayran.

Mü'minin hası az yer, az içer, herkes ondan emniyet üzerindedir. Bununla beraber birbirlerine kenetlenmişlerdir, aynı zamanda da gerek kavî olsun gerek zayıf olsun gayret-i diniyeleri vardır. Gayreti diniyeleri vardır! Ölçü kendimizde! Gayret-i diniyemiz ne nispetteyse, İslâmiyetteki, imandaki nispetiniz o kadardır. Tansiyon makinesine hiç ihtiyaç yok, tansiyon makinesi elimizde.

Gayret-i diniyemiz ne nispettedir?

Yalnız gayret-i diniye hanımlar için değildir.

“Aman bizim eve yabancı erkek girmesin, hanımı kimse görmesin.”

Bu gayrettir ama yalnız bu değil. Gayret-i diniye, İslâm hukuklarına aykırı, şerîât-ı İslâmiyeye aykırı bütün hareketlere bir gayret-i diniyenin olmasını emreder.

el-Mü'minü yeğâru vallâhu eşeddü ğayran. “Bu mü'minin alâmetidir. En gayretli ise Allah'tır.”

Bu şundan dolayı [söylenmiş bir hadîs-i şerîf] ki, ismini hatırlayamayacağım. Bir zât karşıda otururken Resûlü Ekrem;

“Bu adam çok gayretlidir. Gayret-i diniyesi iktizası evini, mahremini, harîmini gözetler, onun yabancılarla ünsiyetine mahal bırakmaz, evine başkalarının girip çıkmasına tahammül edemez. Ama ben ondan daha gayretliyim.” demiş.

“Ben ondan daha gayretliyim, yani benim de evime başka yabancıların öyle lâlet-tayin [izinsiz] girip çıkıvermelerine ben de dayanamam da.”

Vallâhu eşeddü. “Allah ise bizden daha çok gayretlidir.”

Onun da dinine muhalif olan hareketlerde Allahu Teâlâ da [gayrete gelir.] Nasıl ki bir insan kızıyor, gadap ediyor, “Sen benim evime ne hakla girdin?” diyerekten adamı icabında öldürmeye de kalkıyor. Öldürenler de olmuş.

Neden?

Gayrete geliyor, “Senin hakkın yok benim evime girmeye. Ne diye giriyorsun sen benim evime?”

“Hırsızsan başka, çapkınlığındansa başka. Evime girmeye hakkın yok.” diye icabında öldürmeye teşebbüs edenler de olmuştur.

Binâenaleyh Allahu *celle ve alâ*’nın dinine de tecavüz edenlere karşı Allahu *celle ve alâ*’nın gayreti vardır. Onun gayretinin tecelisi de nasıl olur, onu bilmem. O yalnız Sabûr’dır. Cenâb-ı Hakk’ın Sabûr ismi de var. O sabrının şeyşiden istifade edenler [olmuştur.] Mesela firavunlar uzun müddet firavunluk etmişler de Allahu Teâlâ onlara müddet veriyor, -imhal diyorlar, ihmal değil- yap yapacağını diyor.

Firavun yapmış yapmış firavunluğunu, en nihayet Musâ’sı gelmiş o firavun da Nil’de boğuldu gitti. Boğuldu gitti, o zaman; “Ahh! Ben de *lâ ilâhe illallah* diyeceğim!” dedi ama diyemedi de, gitti öyle. Onun için yeri nerede olacak, cehennemın hangi tarafında olacak onu Allah bilir artık.

Binâenaleyh Allahu Teâlâ’nın dinine, kitabına, peygamberine ve ona iman etmiş kullarına dokunmaya gelmez. O gayret-i ilahiyeye dokanırsın, bakarsın perişan olursun; ne evinden hayır kalır, ne sende hayır kalır, ne aileden hayır kalır, ne de memleketin-

den hayır kalır. Mahvolur, perişan olursun. Gayret-i ilahiyeye dokanmamak lazım.

Demek ki Allahu Teâlâ daha çok gayretli, herkesten gayretli!

b. Saf Ve Cömert Mü'min

Yine mü'minin bir sıfatını daha söylüyor;

« الْمُؤْمِنُ غَرُّ كَرِيمٌ، وَالْفَاجِرُ خَبٌّ لَّئِيمٌ »

el-Mü'minü ğırrun kerîmün. Ğır kelimesi[nin anlamı şudur:] Mü'min umûru dünyasına cahildir, umûru âhiretine değil. Umûru dünyasında cahildir, gâfildir, tecrübesizdir, onu herkes kandırır. Saftır, herkes kandırabilir onu. Kandırır da, çünkü şerri bilmiyor. Şerri bilmiyor, karşısındakinin kendisine fenalık edeceğini aklına getirmiyor. Kendisinin karşısındakinin kötü niyetli olduğunu hatırına getirmiyor. “İnsan, mü'min, kötü niyet taşıyamaz.” diyor. Öyle bir saf! “Mü'min kötü niyet taşıyamaz.” diyor ve karşısındakine inanıyor.

Akşam bir efendi geldi bize misafir. Şöyle bir hadise anlattı, dedi, bize birkaç gündür bir kimseler musallat oldu. Geliyor, “Al-

lah rızası için bana bir kurban parası vereceksin. Öyle emrolundu!” [diyor.]

Herifin etekleri tutuşuyor.

“Allah rızası için, öyle emrolundu, bir kurban parası vereceksin!”

Kurban şimdi 400-500 lira.

“Aman amca, yapma, etme! Benim sana bir kurban parası verecek gücüm yok, ama şunu al da....”

Aradan birkaç gün geçiyor, tekrar geliyor;

“Bizim birşeye ihtiyacımız oldu, şunu ver.”

İşte esvaba ihtiyacımız oldu, senin kaç kat esvabın var?

İki kat, üç kat.

Birisini ver.

Saf da adamlar yahu, “Peki!” deyip teslim ediyorlar adama.

Bereket, karısı biraz şey de, hanımı demiş;

“Bey! Ne yapıyorsun sen, onları verirsen yarın ne giyeceksin sen?” filan [diyerek] önüne geçmiş.

Çünkü içlerinde [kötülük] yok, niyetleri temiz, böyle kendilerinin aldatılacağından haberleri yok.

Bu adam bu parayı alacak, kurban parasını alacak, şunu alacak, bunu alacak.

Acaba arkasını takip etsen bunu nerede harcayacak bu adam?

Bir insan, evet birşey ister, aç kalır, zarurette kalır, çalışamayacak durumdadır, hastadır, bîçâredir, o günkü nafakasını istemeye hakkı var. O günkü nafakasını istemeye hakkı var, istemezse yani istemeden ölürse kendisi mesuldür. Ölüm durumuna gelmiş, kimseye de söylemiyor ölüyor. Ondan dolayı bazılarına göre mesuldür demişler, bazılarına göre de değildir demişler. Her hangisi olursa olsun isteyeceği ancak o günkü nafakasıdır. O günkü nafakası da 5-10 lirayı geçmez. Beş lirayı, 10 lirayı bırakıp da böyle yüzlerce lirayı istemesi şâyân-ı dikkat oluyor tabii.

Demiş;

“Efendi! Hazırlan, gelecek sene 5000 lira isteyeceğiz senden. Bunu hazırla!”

Bu ne kadar [çeşitli oluyor bunlar], yani ne derlerdi eskiden o adam kandıranlara?

Onların çeşitleri oluyor; sakal salıveriyor, kendisini meczup gösteriyor, derviş gösteriyor, sofu gösteriyor; “Ama bize şey yapmazsan harap olursun ha! İyi bak. Bizim istediklerimizi vermezseniz, sonra yıkılırsınız, harap olursunuz!” diye bir de tehditler filan yapıyor, paraları kopartıp gidiyor. Böyle kim bilir kaç kişinin, safın canına okuyorlar.

Allah affetsin.

Niçin?

Müslümanlık şeysinde saflık iktizası inanç var.

Adamcağıza dedim ki; “Ben de buraya geldiğim vakitte bizim bir valideliğimiz vardı. Bu validelik bize ilk ders olaraktan dedi ki;

“Sakın evlat, bak burası İstanbul. Burada çok meczup kılıklı adamlar vardır. Bunları başına toplayıpta başını belaya sokma.”

İstanbul’da çeşitli insanlar vardır. Onun için onları darıltmaya da gelmez, bunları memnun etmek de insanın elinden gelmez. Onları memnun etmeye insanın gücü yetmez.

Bizim arkadaş saf idi, rahmetlik. O bunları toplardı başına ikramlar izzetler eder, fakat adamın başına su dökerler, şeker dö-

kerler, yani hakaret de yaparlar. E bunlara tahammül herkesin de harcı değildir. Onun için bunları kapıya uğratmamak en âlâ iştir.

“Birader! Bizim halimiz mâlum, bizi rahatsız etme, başka yerlere.” filan diyerekten savuşturmak âlâsı olur.

Hatırlarındakinin kim olduğu da belli değildir çünkü. Bilirsen başka da, bilmediğin takdirde de [dikkat etmek lazım.]

Onun için;

el-Mü'minü ğırrun kerîmün. “[Mü'min] aynı zamanda kerîmdir, yani cömerttir.”

Cömerttir, ahlâkı da gayet güzeldir. Ahlâkının güzelliğinden dolayı herkese aldandır. Mü'min böyle.

Karşısı?

Fâcir.

Ve'l-fâciru. “Fâcir ise.” *Habbün leîmün.* *Habbün leîm, ey şâü'l-fesâd fi'l-ardı.* “Yeryüzünde fesat çıkarmaya uğraşan adam.”

Onu ona katar onu ona katar, cemiyetleri birbirine katar, insanları birbirine katar. İşi gücü bu, yeryüzünde fesat çıkarmak. *Leîm*, levm olunmuş bir insan. Herkes tarafından mezmûm, beğenilmeyen bir insan.

Bir tane daha.

«الْمُؤْمِنُ بِخَيْرٍ عَلَى كُلِّ حَالٍ، تَنْزَعُ نَفْسُهُ مِنْ بَيْنِ
جَنْبَيْهِ وَهُوَ يَحْمَدُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ»

el-Mü'minü. “Mü'min sıfatını taşıyan, iman sahibi olan insanın hali.” *Bi-hayrin alâ külli hâlin.* “Her hâli hayır üzerinedir.”

Mü'min mi?

Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlul-lah diyen adamın her hâli hayır üzerinedir.

Tünze'u nefsühû. “Canı çıkıyor artık, ruhu teslim ediyor.” *Mim beyni cenbeyhi ve hüve yahmedullahe azze ve celle.* “Allahu Teâlâ'ya hamd ediyor, şükrediyor, tevhid ediyor, tesbih ederekten Allah'ına kavuşuyor.”

Çünkü hayatında hep hayırlarla meşgul olmuş. Hep hayırlarla meşgul olmuş, katiyen şerlere yanaşmamış, fâsık olmamış. Onun için son nefesinde böyle hayır üzerine dünyadan gider, ki her hâli hayırdır, bu dünyadan gidiş[i de hayırdır]. Dünya mü'minin zindanıdır. Zindandan ancak insan çıktığı vakitte kurtulur, rahata erişir. Zindanda olduğu müddetçe rahatsızdır insan; ne kadar çok besleseler de, yedirseler de, rahat da olsa,

çeşitli karyolalarda, yataklarda da yatırsalar, adı zindan olan yerde adam ızdırap içerisindedir. O yemeler, içmeler, hiç onun gözünde değildir. Ne zaman oradan kurtulur, kuru ekmek de yese rahattadır o zaman artık, rahat eder.

Binâenaleyh dünya mü'minin zindanı olması dolayısıyla, dünyadan kurtulup çıktığı gün rahata ermiştir. O, hani bir mezar diye ödümüz kopuyor, o mezar denilen yer insanın ilk istirahatgâhı. İlk istirahatgâhı, ilk önce rahata eriştiği, kavuştuğu yer. Bakma topraklar örtüyor, bu cesedin hiç kıymeti yok. Bu ceset oradan gelmiş oraya gidecek, her mahlûka olduğu gibi etten kemikten ibaret birşey o. Asıl kıymet bu cesedin sahibi olan ruhta. O selamete eriyor, hem bu siccînden, bu beden zindanından kurtuluyor, hem şu dünya zindanından kurtuluyor selamete erişiyor. Nasıl kuş kafesten çıktığı vakitte "Oh! Kâinat benimmiş!" diyor, fırl fırl etrafta uçuşuyor, o da bundan çıktıktan sonra rahata erişiyor.

Onun için evliyaların büyükleri, bazıları [vefatlarından sonra da tasarruf sahibidirlere], Bursa'daki Üftâde hazretlerinin türbesi-

nin başına yazmışlar; “Evliyanın kılıcı, kınından çıkmış kılıç gibi, öldükten sonra daha iyi keser.”

Şimdi, kılıç kınında olduğu vakitte ne kadar vursan, adamın canını acıtır ama kesmez, kını var. Ama kınından çıkarıp da vurdun mu adamın kafasını uçurur.

Sebebi?

İşte bu zindanda olduğumuz müddetçe hareketlerimiz buna benziyor. Ne zaman kurtuluyoruz, âhiret alemine geçiyoruz, kınından çıkmış kılıç gibi, oooh! Serbestçe hareket ediyor insan. Kuş da kafesten kurtulduğu gibi.

c. Geçmiş Hataların Telafisi Ve Tevbe

Allah son nefeste hepimize hüsn ü hâtimelerle göçmeyi nasip etsin.

Haydi bu hususta Peygamber Efendimiz'e bir salât ü selâm daha okuyalım;

Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin salâten tüncînâ bihâ min cemî'i'l-ehvâli ve'l-âfât. Ve takdî lenâ bihâ cemî'a'l-hâcât ve tutahhirunâ bihâ min cemî'i's-seyyiât. Ve terfa'unâ bihâ indeke a'le'd-deracât. Ve tübelliğunâ bihâ aksa'l-gâyât

min cemî'i'l-hayrâti fi'l-hayâti ve ba'de'l-memât.

Yine mü'minin sıfatlarından birisinden bahsediyor;

« الْمُؤْمِنُ عَبْدٌ بَيْنَ مَخَافَتَيْنِ: مِنْ ذَنْبٍ قَدْ مَضَى لَا يَدْرِي مَا يَصْنَعُ اللَّهُ فِيهِ، وَمِنْ عُمْرٍ قَدْ بَقِيَ لَا يَدْرِي مَاذَا يُصِيبُ فِيهِ مِنَ الْهَلَكَاتِ »

el-Mü'minü abdün. "Mü'min şu bir kuldur ki, şöyle bir kul ki." Beyne mehâfeteyni. "İki korku arasındadır."

Mü'min, korkusuz olan adam değil, iki korku arasında olan bir zât.

"Yani mü'minin iki korkusu olacak. Bir korkusu." *Min zenbin kad medâ.* "Gençliğinde, daha erken yaşlarında yaptığı kusurların günahı."

Gençlik dolayısıyla yapmış olduğu bir takım günahları var, geçmiş. Tevbe etmiş ama tevbe indi ilâhiyede ne derecede makbuldür, kabul olmuş mu, bildiğimiz yok. Allah'ın şey-sine [rahmetine] güveniriz de, "Tevbe ettik, Allah inşaallah kabul etmiştir." deriz, fakat

buna aslında kesin bir bilgimiz yok. Allah'ın meşîet-i ilâhiyesine kalmıştır.

Kad medâ. “Bunları bilmiyoruz.” *Lâ yedrî mâ yesna’ullâhu fîhi.* “Bilmiyoruz ki o yaptığımız hatalardan dolayı Allahu Teâlâ ne işliyor, ondan bir mâlumatımız yok.” *Ve min umrin kad bakiye.* “Bundan sonra daha ne kadar zaman yaşayacağız, ve bu zaman içerisinde.” *Lâ yedri mâzâ yusîbü fîhî mine’l-helekâti.* “Başımıza neler geleceğini yine bilmek imkânı yok.”

Başımıza gelecekleri bilmek imkânı olmadığı için, “Acaba ne gibi felaketlerle karşılaşacağız?” bilemediğimizin korkusu, bir de, “Geçmişte yaptıklarımızın, kusurlarımızın, günahlarımızın kusuru.” Mü’minin ömrü bu iki korku arasında geçer.

Bunu İbn Mübârek hazretleri dua etmişler.

Allah hepimizi affetsin.

Mü’min, *beyne’l-havfi ve’r-recâ* [arasındadır.] *Beyne’l-havfi ve’r-recâ*, hem korku hem ümit ikisi bir terazi gibidir. Terazinin bir gözünde korku var bir gözünde de ümit vardır, ikisi denk olması lazımdır. Yalnız ölüm hâli gelince korkudan daha ziyade ümit tara-

fının ağır gelmesi lazım. Artık korku bitmiştir, Allah'ın rahmetine sığınmaktan başka çaremiz yok. O zaman ümit tarafının daha fazla olarıktan *yâ erhame'r-râhimîn, yâ erhame'r-râhimîn...* diye af diler, hüsn ü hâtime ister, ne isterse ister, o zaman ümit devrededir. Ondan evvelki, ikisinin ortasında, terazinin denk olması lazım. Çünkü bir tarafına yüklenirsen, Allah Gafûr'dur, Kerîm'dir, yüklendin miydi bütün günah kapıları açılır.

Gafûr'dur, Kerîm'dir, hepsini affeder. Şeytan bile ümidini kesmiyor oradan. Ama orada bulunacak, Gafûr'dur, Kerîm'dir ama Gafûr'un Kerîm'in de kuyusu derindir. Onu da elden bırakmamak lazımdır.

Şu bir iki taneyi de daha okuyalım, burada bitirelim dersimizi.

Yine mü'minin bir vasfını daha beyan buyuruyor Cenâb-ı Peygamber.

« الْمُؤْمِنُ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ. يَأْتُمُّ الْمُؤْمِنُ لِأَهْلِ الْإِيمَانِ كَمَا يَأْتُمُّ الْجَسَدُ لِمَا فِي الرَّأْسِ »

el-Mü'minu. “Şu iman sahibi dediğimiz bizler.” *Min ehli'l-îmâni.* “Ehli imandan mü'min olan kimse.”

Ne gibidir?

Bi-menzileti'r-re'si mine'l-cesedi.

Şu vücudun başı nasılsa, şu vücudun başı ne mesabedeyse yani baş olmazsa vücudun kıymeti yok, vücudun kıymeti başıyladır. Baş olmazsa vücudun hiç kıymeti yoktur, götürür gömerler bir tarafa.

“Ancak vücudun kıymeti şu başıyladır.”

Binâenaleyh mü'minin kıymeti o iman iledir. O iman olmazsa o başka amellerin hiç kıymeti yoktur. O iman baş gibi olunca, başı olmayan insanın hâli neyse imanı olmayan adamın hâli de böyledir.

Yalnız [burada şunu da anlayayım.] El-Aziz'e [Elazığ'a] gittik. Orada dediler ki, bir zât var, Arap Dede [Baba] denilen birisi. Altı yüz senelik dediler, bilmiyoruz artık onu. Ama adam dipdiri, musalla taşının üzerinde duruyor. Bizim arkadaşlardan biri evvel gitmiş, “Aldım şöyle kucağıma, öptüm möptüm, sevdim, bayıldım adama.” diyor.

Allah Allah dedik, nasıl oldu bu?

Bir de biz gidelim [dedik,] nasip oldu gittik oraya. Ben gidemedim hasta oldum, kaldım camide, arkadaşlar gittiler. Adamcağz [vefat edeli] 600 sene olmuş ama başı kesik. Başını kesmişler, başını da yine yanı başına koymuşlar, bütün vücuduyla beraber. Böyle mumyalı filan değil yani. Mumyalanır, mesela müzelerde görüyoruz, öyle değil. Bu şeysiyle beraber böyle, heykelin olduğu gibi nasıl şehit olduysa orada öylece duruyor. Altıyüz sene dediler ama kimbilir, 600, 500 neyse, ama adam yaşıyor. Adam yaşıyor!

Şimdi bunun bir misalini söyleyeyim size yine. Bizim burada bu caminin şu minarelerine bakan terzi bir kardeş var ya, o geçen bir rüya anlattı bana, dedi;

Şu köşeden gece rüyamda bir adam çıktı, yeri beline kadar. Tanımıyor o adamı. “Sana çok teşekkür ederim, biz burada üç kişi yatıyoruz.” Temizlemiş oralarını da, oralarını temizlediğinden dolayı o tecessüm etmiş ona, demiş, “Biz burada üç kişi yatıyoruz, ikisinin de vekaleti ben de, sana teşekkür geldik.” demiş.

Bu âlemle o âlemin arasındaki râbıtayı bilecek kudret lazım bize. Biz hem gözümüz kör hem kulağımızda sağır.

Allah affetsin.

Bir çok hadiselerle şahit olduğumuz halde buna bir türlü aklımızı erdiremiyoruz.

Onun için iman cesetteki baş gibidir. Baş olmayınca vücudun nasıl kıymeti yoksa, iman olmadıktan sonra uçsan para etmez. İman olmadık sonra uçsan para etmez, kuşlar da uçuyor.

Onun güzel bir hikayesi hatırıma geldi. Râbiatü'l-Adeviyye denilen bir hatun var ya, Hasan Basrî hazretlerinin devrinde. Yani 1000 küsur sene evvel. Hasan Basrî hazretleri ona göz koymuş. Hasan Basrî zamanın âlimi, en büyük âlimi. Bu kadın da meczup. Râbiatü'l-Adeviyye denilen kadın meczup bir kadındır. Erkekten kaçmaz[mış]. Neden [kaçmıyorsun? diye sorulunca;]

“Allah, hayvanlardan kaçın demedi ki, insandan kaçın dedi. Hani insan?” demiş.

Allah Allah! O zaman böyle derlerse bu zaman bizim halimiz ne olur bilmem artık.

Erkek böyle kâmil oldu mu, “Getirin örtümü.” dermiş. Kamil birisini görürse, “Getirin örtümü.” dermiş. Böyle birisi.

Hasan Basrî demiş ki;

“Bununla evlensem?”

Gitmişler, “Allah'ın emriyle biz seni istemeye geldik.” demişler.

“İyi ama benim derdim çok. Benim o dertlerimin karşısında benim bir de sizinle evlenmeye gücüm yetmez.” demiş.

Nedir derdin canım?

“Bir kere mezara gireceğiz. O mezarda sorguların cevabını nasıl vereceğim mi vermeyeceğim mi sen bunu biliyor musun?” demiş. Hayır. Kıyamette ikiye ayrılacak insanlar; birisi sağcı, birisi solcu, hangi tarafa ayrılacağım acaba?” demiş.

“Kitapları eline verilecek. Acaba nasıl verilecek, hangi taraftan kitabım verilecek?” demiş.

“Acaba cennetlik mi olacağım, cehennemlik mi olacağım? onu da bildiğim yok.” demiş. Ama sen bunları, “Bunlar senin lehindedir.” diye bana söz verirsen evlenirim.” demiş. O da demiş;

“Ben nasıl söz vereyim. Bu Allah'ın bileceği bir iş.”

Bakmış çare yok, kerâmetler göstermeye başlamış, göklerde uçmaya, denizlerde yürümeye filan.

Demiş;

“Yâ Hasan! Bunları bana gösterme!”

Kadına bak!..

“Onları bana gösterme! Allah'ın âciz kuşları da uçuyor böyle, bu uçma hüner değil. Denizde âdî kurbağalar da yüzüyor, bu da hüner değil. Hüner Allah'a kul olmak, istikametle yaşamak.” demiş. Onun için iman cesette baş gibi, baş olmayınca başka hiçbir şeyin kıymeti yok. İman olmayınca da hiçbir şeyin kıymeti yok. Onun için Allah hepimize köklü sağlam yıkılmaz bir iman nasip etsin. Abdülhakim Efendi diye bir zât vardı ya burada, meşayihden. Bayezid Camisinde ders veriyor, biz de çocuğuz o zaman, dinliyoruz onu. O hatırımda kalmıştır, dedi ki;

“Gâvur papazları da çalışırlar bazı kerâmetler gösterirler. Kerâmet denmez onlara, istidrac derler. Onları yaparlar sakın ha aldanmayın. Azrail'in ilk tokadında hepsi mahvolur. Azrail'in ilk tokadıyla [hepsi yok

olur.] Nasıl güzel bir arabayı boyarsın, [bir kaza yapınca boyası döküp mahvolursa, bu papazlarınkı de öyledir.] Bizim bugün kardeş geliyordu, Ankara'ya giderken iki araba çarpışmışlar, arkasında da bir tanker varmış, o da ateş almış, yanmış. Tabii o arabaların hiçbirisinin hayrı kalmamış. İçinde de birkaç kaç kişiler rahmet-i Rahmâna kavuşmuşlar. Böyle bir çarpışmada bütün kuvvetleri elden gider, yani foyaları meydana çıkar. Onun için ona hiç kıymet yok. Allah affetsin cümlemizi. İman-ı kâmil, sağlam, olgun bir iman nasip etsin. Mümin-i kavî diyerekten Peygamberimizin biraz evvel emir buyurduğu hadis. Siz de öyle olmaya çalışın, iman-ı kavî olan mü'minlerin arasına girmeye çalışın, zayıf halde kalmayın.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

